

Technisch Wetenschappelijke Commissie Complex Project Kustvisie Advies op de Alternatievenonderzoeksnota (draft)

De commissie (TWC) heeft de mondelinge uiteenzettingen op 21.12.2020 zeer op prijs gesteld en heeft het document “Alternatievenonderzoeksnota (draft)”¹ bestudeerd.

De commissie heeft waardering voor de degelijke aanpak van de Vlaamse kustvisie.

De TWC formuleert de volgende opmerkingen en adviezen:

De commissie is van oordeel dat het project dat exclusief mikt op kustveiligheid, kansen mist om tot een holistische visie op de kust te komen die naast veiligheid, ook (gefaseerde) kansen biedt voor natuurontwikkeling en nieuwe of vernieuwende initiatieven m.b.t. urbanisatie, landschapsinrichting en (blauwe) economische ontwikkelingen op, ecosysteemdiensten, ... voor of achter de kust, wat tot win-win-win situaties zou kunnen leiden. De commissie beseft dat een aantal uitgangspunten “politiek” beslist zijn (bv. “geen land prijsgeven aan de zee”) maar adviseert toch om eventuele **opportunities** te detecteren en te onderzoeken van bij het begin van de studie. De commissie adviseert om in een vroeg stadium te overleggen met de buurlanden, zodat onze kustvisie in hun plannen geïntegreerd kan worden, of anders om.

Wat betreft een aantal **uitgangspunten** moet meer duidelijkheid geschapen worden: zeespiegelstijgingen van +1, +2 of +3 m zijn mogelijke scenario’s die onderzocht worden zonder er een voorspellingstermijn aan te koppelen. Het zijn “what if” scenario’s, waarvan het onderzoek moet leiden tot een “no regret” beleid: toekomstige mogelijk nodige maatregelen of ingrepen mogen niet op voorhand onmogelijk of exorbitant duur gemaakt worden. Anderzijds moet men zich realiseren dat een zeespiegelstijging van +2 of +3 m zich (gelukkig en zonder een dramatische toename van de snelheid van de stijging) pas in een relatief verre toekomst zal voordoen. Dit betekent dat bij de studie en beoordeling van de verschillende alternatieven ook het **tijdsaspect** moet in rekening gebracht worden. Dit zal toelaten om tot een “adaptief” ontwerp te komen dat kan bijgestuurd worden in functie van de actuele snelheid van de zeespiegelstijging en rekening te houden met voortschrijdend inzicht en evolutie van de kennis en de technologie, zeespiegelstijging, klimaatverandering en maatschappelijke ontwikkelingen (zoals bvb. mobiliteit, toerisme, energievoorziening, vrijetijdsbesteding, tweede verblijven). Het houdt ook in dat bepaalde terreinen die bv. moeten gereserveerd worden voor ingrepen in het geval van een stijging met + 3 m, ondertussen toch (tijdelijk) een andere bestemming kunnen krijgen (wat ook een impact heeft op de kosten). De commissie adviseert de opmaak van een toetsingskader voor de beoordeling van plannen en projecten die een invloed kunnen hebben op aanpassing van de kust aan de gevolgen van klimaatverandering..
. Op ieder moment dient de best beschikbare kennis meegenomen te worden.

De TWC adviseert om de natuurlijke en antropogene “**autonome ontwikkeling**” van de kust te onderzoeken startend van het huidige ogenblik, maar ook na de mogelijke ingrepen voor zeespiegelstijgingen van + 1 of + 2 m. Hierdoor kan maximaal gebruik gemaakt worden van natuurlijke evoluties (bv. aangroei van stranden of duinen) en “building with nature”. De autonome ontwikkeling slaat niet alleen op de hydro-morfologische evoluties maar ook op de socio-economische ontwikkelingen. 100 jaar geleden was het “gebruik” van de kust verschillend van nu en dat zal binnen 100 jaar allicht niet anders zijn.

De commissie adviseert een **geïntegreerde ontwerp benadering**: niet eerst een plan maken voor de kustveiligheid en nadien opportuniteiten zoeken voor andere sectoren (urbanisatie,

---

¹ Zonder de grootschalige kaarten

landschapsinrichting en (blauwe) economische ontwikkelingen, toerisme, biodiversiteit, ...) maar van meet af aan, voor ieder mogelijk alternatief, alle aspecten in hun onderling verband te onderzoeken en naar synergiën en win-win situaties te streven. Een effectenbeoordeling kan onderbouwd worden door gekende procedures zoals MKBA en mer-studie maar een integratie van de verschillende deelstudies a.d.h.v. een constructief debat is essentieel om te resulteren in een gedragen voorstel. Ontwerpend onderzoek kan hierbij als tool ingezet worden om scenario's te genereren en te evalueren en dit in nauwe samenwerking met stakeholders. De commissie adviseert hierbij meer aandacht te hebben voor de "landzijde" van de kust en zijn landschappelijke waarde en de potenties.

De commissie adviseert om de keuzes voor de verschillende **liggingen van de kustlijn** niet noodzakelijk exhaustief, maar toch beter te motiveren (niet enkel "expert judgement"). Ze adviseert ook om een desnoods rudimentaire **reality check** te doen wat betreft de realiseerbaarheid en de kosten (investeringskosten en maatschappelijke kosten en baten) van de verschillende kustlijnen (in het bijzonder XL en XXL). Voor deze scenario's adviseert de TWC om goed te bekijken wat de invloed ervan is op de haventoeegangen, het Zwin en de aansluiting met de Nederlandse kust. Welke hydro-morfologische modellen hiervoor gebruikt zullen worden moet zorgvuldig bekeken worden.

Vragen om verduidelijkingen van de tekst

Opmerkingen over specifieke paragrafen en figuren

- De nota op p. 65 vermeldt 'Het studiegebied wordt hierbij aan de landzijde begrensd door de overstromingscontour en/of verziltingscontour bepaald door de stijging van de zeespiegel'. Er is echter niet duidelijk of dit de contour is met of zonder (de huidige?) zeewering. Minimaal moeten zowel de landzijde als de kustzijde op een evenredige manier in de studie in rekening worden gebracht (in tegenstelling tot wat de figuur op p. 16, 27, ... en bv. de foto's op p. 152 suggereren).
- Wat erfgoedwaarden betreft (p. 102) is het aangewezen om naast beschermd erfgoed ook te focussen op vastgesteld erfgoed.
  - Na ons advies op de Methodiek voor opmaak van de alternatieven is de scope verbreed: in plaats van alleen SLR + 3.00 m wordt nu ook SLR= 1.00 en 2.00 m vermeld. In sommige paragrafen is dat goed meegenomen, maar in andere paragrafen gaat het vnl over SLR=3.00m. Een paar voorbeelden:
    - einde par 2.2.1 : SLR 1.00m wordt vermeld maar nadruk blijft op SLR 3.00 m
    - fig 2.3 en 2.4 : enkel SLR 3.00m
    - fig 4.2 en bijhorende tekst SLR 3.00m
    - fig 4.5 tot 4.8: SLR 3.00m
    - beschrijving kustlijn 2 en kustlijn 3: alles in functie van SLR 3.00m
- Er wordt uitgegaan van een combinatie van expert judgement (p. 147) en numerieke modellering voor wat betreft de lange-termijn hydro-morfologische effecten (pag 80-81 het hydromorfodynamisch model) . Het is niet duidelijk of hier met één dan wel meerdere modellen zal gewerkt worden (p. 146-149 spreekt over één grootschalig hydromorfologisch model). Dat roept de vraag op of één en hetzelfde model wel geschikt is om alle hydro- en morfodynamische (korte-termijn ?) effecten te evalueren. Indien dit het geval zou zijn, zou moeten nagegaan worden of één model (met één rekenroosterresolutie, één set randen waarop goede randvoorwaarden nodig zijn, enz.), in staat is om alle vragen over effecten op stroming, golven, sedimenttransport, enz. met enige betrouwbaarheid te simuleren. Naar modellering toe is het op dit moment niet duidelijk in hoeverre golven worden meegenomen in de morfologische studies (komt nu alleen in een aparte "bullet" voor (golfcondities), op pag 147)